

Crítica >

Somnis imperials

Víctor Martínez-Gil reuneix **textos polítics de Pessoa** sobre les relacions entre els pobles de la península Ibèrica

MIQUEL PAIROLÍ

Fernando Pessoa va deixar tota una literatura dins d'un bagul. A partir del contingut d'aquest moble s'han publicat molts llibres diferents i encara se'n poden publicar més. La mina no està esgotada. Aquest que ha elaborat Víctor Martínez-Gil, *Escrits sobre Catalunya i Ibèria*, n'és un exemple. Aplega textos polítics –i dos de poètics– de Pessoa sobre el trencacosques peninsular, l'embolic històric, polític i militar que marca el destí dels pobles de la pell de brau, que segons Pessoa són quatre: Castella, Catalunya, Euskadi i Portugal (Galícia, a criteri seu, és una extensió, escindida, de Portugal). Del bagul pessoà han sorgit, com ja és sabut, un floret de poetes i una infinitat d'idees. El lligam de tot plegat és la contradicció. Són poetes d'estètica oposada i les idees es disparen en múltiples direccions i s'expressen en textos sovint inconclusos i de datació difícil, només aproximada. Tot això és evident en aquest llibre. Hi trobem unes inclinacions predominants, a continuació matisades, per no dir refutades. Hi predomina un Pessoa més aviat antirepublicà, contrari al liberalisme, a França i a les idees de la revolució francesa, partidari d'Anglaterra, del conservadorisme anglès i de les solucions més o menys autoritàries, des de la dictadura de Primo de Rivera fins a la de Salazar. Pessoa, a més, té somnis imperials.

Són textos, notes, apunts, que abasten les tres primeres dècades del segle XX. Alguns són fruit de l'època i s'hi circumscriuen; d'altres tenen un valor més perenne i avui encara són plenament vàlids. Com que es tracta de Pessoa, a més d'anglofília, és inevitable

«ESCRITS SOBRE CATALUNYA I IBÈRIA»

Autor: FERNANDO PESSOA

Editorial: L'AVENÇ / Pàgines: 118 / Preu: 15 €

La idea de tornar a unir els estats peninsulars té, tant a Portugal com a Catalunya, una llarga tradició, que va conèixer un nou impuls en les primeres dècades del segle XX. Els textos aplegats en aquest volum en són una mostra.

que hi hagi una mica d'esoterisme, de càbala i de sebastianisme. Pel que fa a Catalunya, el discurs oscil·la molt d'un text a l'altre, varia entre l'elogi cultural i la reticència política. De vegades justifica la independència de Catalunya, mentre que d'altres li assigna un paper natural de submissió a Espanya. Fa l'efecte que Pessoa desconecix força la història de Catalunya. En tot el llibre, entre moments de lucidesa hi ha somnis delirants, com a la pàgina 44, en què Pessoa imagina que un exèrcit ibèric, format per castellans, catalans i portuguesos, envaeix França i conquesta París. Sempre ha passat a l'inrevés, però bé... La imaginació és lliure i a principis del segle XX, pels carrers i pels cafès de la Baixa i del Chiado, hi va circular una de les imaginacions més exuberants de la història de la literatura. Era un oficinista, com aquell jueu de Pra-